

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЯК ВИД АДМІНІСТРАТИВНОГО СТЯГНЕННЯ – ПРІОРИТЕТИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВЧИХ ЗАСАД В АСПЕКТІ ПОРІВНЯЛЬНО- ПРАВОВОГО АНАЛІЗУ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ

Куразов Ю.Х., здобувач

Запорізький національний університет

У статті подається аналіз законодавства зарубіжних країн у частині визначення засад попередження, виокремлюються можливі варіанти запозичення позитивного зарубіжного законотворчого досвіду задля забезпечення ефективного використання ресурсу попередження як виду адміністративного стягнення.

Ключові слова: адміністративне стягнення, адміністративно-деліктне законодавство, зарубіжний досвід, запозичення, попередження.

Куразов Ю.Х. ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ КАК ВИД АДМИНИСТРАТИВНОГО ВЗЫСКАНИЯ – ПРИОРИТЕТЫ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫХ ОСНОВ В АСПЕКТЕ СРАВНИТЕЛЬНО-ПРАВОВОГО АНАЛИЗА ЗАРУБЕЖНОГО ОПЫТА / Запорожский национальный университет, Украина

В статье дается анализ законодательства зарубежных стран в части определения основ предупреждения, выделяются возможные варианты заимствования позитивного зарубежного законотворческого опыта для объяснения эффективного использования ресурса предупреждения как вида административного взыскания.

Ключевые слова: административное взыскание, административно-деликтное законодательство, зарубежный опыт, заимствование, предупреждение.

Kurazov Y.K. WARNING AS A FORM OF ADMINISTRATIVE PUNISHMENT – PRIORITIES OF IMPROVING OF THE LEGAL FRAMEWORK IN ASPECT OF COMPARATIVE LEGAL ANALYSIS OF FOREIGN EXPERIENCE / Zaporizhzhia national university, Ukraine

The article explains the necessity of borrowing foreign experience concerning legal regulation of relations connected with the appointment of warning for administrative offenses. Focuses on the study of balanced, reasoned approach to borrowing foreign experience with the obligatory account of historical, national specifics of legislative activity in the field of tort, needs into account the experiences of various foreign countries, without artificial copy experience of one or two foreign countries. To highlight the possible positive effects of foreign legislative activities in tort, in particular administrative tort, field and avoid a negative foreign experience is necessary to analyze the experience of this in comparison with that of domestic counterparts.

The article explains the feasibility of sharing of legislative experience in the administrative tort area of the post-Soviet states and European countries, taking into account the multi-vector of state policy. The author analyzes the law of the Russian Federation, the Republic of Moldova, Belarusian, Kazakhstan, Azerbaijan Republic, the Baltic States, the Federal Republic of Germany with a focus on the positive and controversial, outdated legal provisions, the specifics of legislation in these countries.

To improve domestic legislation about warning as form of administrative punishment is necessary borrowing of positive foreign experience in the codification of the legal framework, legalization of determination of this type of administrative punishment, strengthening public effect of its application, regulation of the procedural aspects of the application, including the possibility of replacing other types of administrative penalties, the certainty with administrative offenses for which is provided for the possibility of imposing warnings.

Features of legislative, membership to legal family, historical, political conditions, the priorities of modern law enforcement cause demand balanced, reasoned, comprehensive approach to identify possible ways of borrowing positive foreign legislative experience in the administrative tort field on the basics of using the resource of warning as a kind of administrative punishment.

Key words: administrative penalty, administrative and tort law, foreign experience, borrowing, warning.

Удосконалення деліктної складової вітчизняного адміністративного законодавства в умовах стрімких реформаційних державотворчих та правотворчих процесів вимагає поглибленої уваги законодавця за всіх складових вищезазначеної деліктної частини законодавства, у т.ч. і тієї, яка регламентує засади застосування адміністративних стягнень. Останні, з урахуванням часу, не тільки змінилися кількісно, а й виникла нагальна потреба кардинального перегляду їх мети та змістовного наповнення. Зміна пріоритетів сучасної вітчизняної нормотворчості, у т.ч. законотворчості, перегляд пріоритетів законодавчого регулювання деліктних правовідносин, з необхідністю передбачають певну модифікацію системи адміністративних стягнень, перегляд їх змістовного та цільового спрямування задля забезпечення ефективного використання в умовах, з одного боку, дотримання припису верховенства права у деліктній, в т.ч. адміністративно-деліктній справі, з іншого, – адекватної реакції держави на вчинення

адміністративних проступків. Активізація законопроектної роботи в зазначеній сфері, активне залучення до відповідного процесу наукової спільноти, громадськості, потреба врахування кардинальних змін у законодавчому регулюванні кримінально-правових відносин, у т.ч. й запровадження кримінальних проступків та адекватних заходів державно-правового примусу за їх скоєння вимагають посилення уваги вищезазначених суб'єктів процесів до дослідження ресурсу і адміністративних стягнень їх різновидів, пошуку оптимальних шляхів формування досконалих законодавчих засад для повноцінного ефективного використання їх ресурсу. У цьому процесі, поміж іншого, увага повинна зосереджуватися і на порівняльно-правових дослідженнях досягнень зарубіжних колег як у з'ясуванні потенціалу адміністративних стягнень (їх різновидів) або їх аналогів, так і законодавчому врегулюванні засад їх застосування, практики застосування із тим, щоб можна було б врахувати позитивний, прийнятний для України досвід, результати законотворчості та правозастосування і, навпаки, уникнути негативних результатів. При цьому варто одразу ж зазначити, що будь-яке запозичення зарубіжного законотворчого досвіду має бути виваженим, обґрунтованим, із урахуванням вітчизняних історичних, національних традицій, вимог сучасного періоду. Жодним чином слід уникати штучного дублювання положень зарубіжного законодавства, беручи до уваги специфіку правової сім'ї, до якої належить та чи інша держава, особливості нормотворчості кожної держави, історичні передумови розробки та прийняття того чи іншого законодавчого акта, пріоритети правозастосування в цілому, у т.ч. й у деліктній сфері та інші обставини. Слід комплексно підходити до цього питання. Не варто зосереджуватися і на врахуванні досвіду лише однієї-двох зарубіжних країн, оскільки в цьому випадку поза увагою залишаються позитивні результати законотворчості та правозастосування в деліктній сфері інших держав, порівняльно-правовий аналіз є спрощеним, а, відповідно, і його результати. Усе це в комплексі й обумовило формулювання мети статті – визначення на підставі аналізу наявних джерел пріоритетів законотворчої діяльності в адміністративно-деліктній сфері, зокрема щодо засад попередження як виду адміністративного стягнення, на основі порівняльно-правового аналізу зарубіжного досвіду відповідної діяльності в зазначеній сфері відносин.

Відповідна проблематика привертала увагу вітчизняних вчених-адміністративістів, однак, як правило, у контексті дослідження більше змістовних питань. Так, наприклад, І.О. Федоров результати зарубіжної законотворчості в аспекті визначення можливих шляхів їх запозичення аналізує з акцентом на специфіку кодифікаційних процесів, розробку та прийняття кодифікованих адміністративно-деліктних агентів [1, 87-101], Н.В. Хорошак – стосовно визначення засад використання ресурсу адміністративних стягнень у цілому [2, 25-41], як, до речі, і Д.М. Лук'янець [3, 297-314]. І.О. Сквірський, К.О. Алімов, Т.О. Коломоєць, І.І. Піскун та ін. – аналізують зарубіжний досвід визначення засад окремих (інших ніж попередження) різновидів адміністративних стягнень [4, 125-135; 5, 159-178; 6, 20-22; 7, 20]. Ґрунтовні порівняльно-правові дослідження різних аспектів законодавчого врегулювання адміністративно-деліктних відносин проводять представники Центру політико-правових реформ (наприклад, О.А. Банчук, І.Б. Коліушко, А.М. Школик, Р.О. Куйбіда, В.П. Тимошук, М.І. Хавронюк тощо), у т.ч. й із підготовкою ґрунтовних узагальнених коментарів до законодавчих положень зарубіжних країн [8]. У той же час робіт, у яких би подавався порівняльно-правовий аналіз результатів зарубіжної законотворчості щодо попередження як виду адміністративного стягнення, немає, що й додає актуальності цій роботі.

Варто зазначити, що попередження як вид адміністративного стягнення передбачено, на жаль, у законодавстві не всіх держав, що є цілком логічним, історично обумовленим, сформованим під впливом різних чинників. Узагальнений аналіз зарубіжного деліктного законодавства свідчить, що можна умовно вести мову про кілька його моделей і з виокремленням адміністративних проступків та адміністративних стягнень (покарань); без виокремлення таких проступків, їх узагальнення із злочинами й формуванням загальної системи заходів державно-правового примусу. Відповідно і при запозиченні тієї чи іншої моделі (а точніше окремих її елементів) варто враховувати певні критерії, про які хоча і щодо інших питань, однак це цілком є прийнятним і для попередження, свого часу вели мову А.М. Школик, І.О. Сквірський, а саме: «1) логічність та послідовність тієї чи іншої зарубіжної моделі; 2) достатній період ефективного функціонування моделі у певній державі (державях); 3) відсутність історичної чи ідеологічної обумовленості відповідної моделі у конкретній державі; 4) прогностичні показники щодо реального функціонування моделі, що запозичується, в умовах українського суспільства та

держави» [9, 92; 4, 125]. Це вимагає виваженого підходу до запозичення зарубіжного досвіду законотворчості щодо засад попередження як виду адміністративного стягнення із акцентом на вищезазначені критерії. І поле зору повинні потрапити результати законотворчості різних зарубіжних держав, беручи до уваги «багатовекторність» зовнішньої політики України «без» перекося «щодо пострадянських(хоча й із детальним їх аналізом) та європейських держав, результатів їх адміністративно-деліктної законотворчості, в т.ч. щодо засад попередження.

Так, наприклад, у Республіці Молдова попередження передбачено як вид адміністративного стягнення (ст.23 КпАп РМ), основного стягнення (ст.24 Кодексу), його визначення є ідентичним вітчизняному із акцентом лише на форму його закріплення (ст.25 Кодексу). Передбачається застосування попередження за вчинення багатьох різноманітних адміністративних правопорушень (що посягають на власність, у галузі охорони навколишнього природного середовища, пам'яток історії та культури, у галузі промисловості, використання теплової та електричної енергії тощо) в альтернативних санкціях, як правило, за діяння із незначним ступенем суспільної шкідливості. Щоправда, відсутнє визначення останніх, або ж т.з. малозначних діянь. Структура Кодексу подібна до вітчизняного й містить, поміж іншого, гл.24 «Провадження щодо виконання постанови про винесення попередження» [10, 146]. Кодекс є базовим законодавчим актом, який визначає засади застосування попередження, хоча і не єдиним, що дозволяє просліджувати тотожність підходів молдовського та українського законодавства до визначення засад попередження, успадкування т.з. «радянського» кодифікованого законодавчого підґрунтя для використання ресурсу цього виду стягнення. Аналогічним є стан справ і в Азербайджанській Республіці, яка фактично зберегла «радянські» законодавчі положення щодо всієї системи адміністративних стягнень, так і щодо попередження, навіть, не зважаючи на те, що у 2000 році було прийнято новий кодифікований адміністративно-деліктний акт [11]. У законодавстві Республіки Узбекистан попередження як вид адміністративного стягнення взагалі відсутнє, зокрема і кодифікований адміністративно-деліктний акт цієї держави, який, фактично, регламентує узагальнені засади системи адміністративних стягнень, пріоритети використання їх ресурсу, не містить вказівки про попередження (наприклад, ст.. Кодексу, яка передбачає систему таких стягнень).

У Республіці Казахстан попередження як вид адміністративного стягнення передбачена, однак продубльовано положення адміністративно-деліктного законодавства радянського періоду, що і певним чином вплинуло на формування законодавчих положень щодо засад попередження – їх зміст узагальнений, регулювання засад попередження є фрагментарним, таким, що не повною мірою відповідає вимогам часу.

Слід погодитися в цьому аспекті з Д.М. Лук'янцем та І.О. Сквірським, що ознайомлення навіть із КпАП РК свідчить про «радянський спадок» щодо «старих конструкцій ... в т.ч. і щодо переліку та принципів призначення адміністративних стягнень» [3, 309; 4, 130], відсутність виваженого, науково -обґрунтованого підходу законодавця до врегулювання цього питання.

Дещо специфічним, із наближенням до кримінально – правової сфери врегулювання, є досвід законодавця Республіки Білорусь, КпАП якої наближений до КК і за структурою, і за багатьма положеннями (на це неодноразово зверталася увага вчених-адміністративістів) [3, 307], хоча у ст.6.2 КпАП РБ попередження і передбачається, вважається основним різновидом адміністративного стягнення, хоча саме визначення попередження знову ж таки є досить узагальненим, не розкриває всього ресурсу стягнення, як і решта положень щодо його застосування. Цікавою є позиція І.О. Сквірського із цього питання, а саме: хоча чіткої логіки в побудові системи адміністративних стягнень у КпАП РБ, на його погляд, немає, однак щодо «розташування їх простежується врахування потенціалу та частоти їх застосування» [4, 134].

Цікавим виглядає досвід законодавчого врегулювання засад попередження в Російській Федерації. Узагальнений аналіз законодавства останньої свідчить, що засади цього виду стягнення можуть визначатися на загальнодержавному та регіональному рівні, у КпАП РФ та інших законодавчих актах. Схвально слід оцінити ставлення законодавця РФ до попередження як виду адміністративного стягнення. Якщо на момент прийняття нового КпАП РФ у ст.3.2 «Види адміністративних покарань» (використовується саме цей термін) попередження було передбачено як вид покарання, у ст.3.3 – як вид основного адміністративного покарання а у ст.3.4 під назвою «Попередження» фіксувалося дефініційне визначення як «заходу адміністративного покарання, що знаходить прояв в офіційному осуді фізичної або юридичної

особи. Попередження виносяться у письмовій формі» [12, 24], що, безперечно, є більш деталізованим, досконалішим, ніж вітчизняний аналог. У 2010 році Федеральним законом від 27 липня 2010 року № 239-ФЗ було дефініційне визначення уточнення частиною другого наступного змісту: «Попередження встановлюється за вчинення адміністративних правопорушень вперше за умовою відсутності завдання шкоди або виникнення загрози завдання шкоди життю чи здоров'ю людей, об'єктами тваринного чи рослинного світу, навколишньому середовищу, об'єктам культурної спадщини (пам'яткам історії і культури) народів Російської Федерації, безпеці держави, загрози надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру, а також при відсутності майнової шкоди» [13]. Отже, достатньо змістовною виглядає дефініція визначення попередження, тим більше у поєднанні змісту частини першої і другої ст.3.4 Кодексу. Відповідний досвід є цілком прийнятним і для України. Окрім того, слід згадати, що згаданим Законом до КпАП РФ було внесено доповнення щодо застосування попередження до санкцій одразу за 35 складів адміністративних правопорушень (наприклад, гл.5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 15 та 19 Особливої частини), що цілком можна вважати «політикою сприяння» держави використанні ресурсу попередження як виду адміністративного стягнення, «відновленням втрат від вилучення цього різновиду» із системи заходів адміністративно-правового примусу у попередні роки [14, 304]. Взагалі слід акцентувати увагу на запозичення досвіду адміністративно-деліктної нормотворчості щодо попередження Російської Федерації і у частині дефініційної визначеності і розширення (хоча і не зовсім такого, яке б дозволяло вести мову про максимальне використання ресурсу цього стягнення) засад застосування. І у вітчизняному законодавстві доречно закріпити визначення попередження, засади його можливої заміни у разі потреби, процедурні засади, а також визначитися із тим, за вчинення яких адміністративних правопорушень воно може застосовуватися (в т.ч. що таке малозначні правопорушення). Все це сприяло б визначеності у законодавчих засадах використання ресурсу попередження, ефективності такого використання.

В аспекті запозичення європейського досвіду законотворчості, в т.ч. й у деліктній сфері, в контексті євро інтеграційних державотворчих та правотворчих процесів, увагу варто було б зосередити і на досвіді деяких європейських держав у врегулюванні зазначених відносин. Однак варто пам'ятати про особливості обумовлення багатьма чинниками, в т.ч. й історичними. У законодавстві європейських держав спостерігається узагальнений підхід до врегулювання деліктних відносин, відсутність розмежування злочинів та адміністративних проступків, а, відповідно, й заходів реагування на їх вчинення, що не є характерним для України і, напевно, навряд чи, варто запозичувати на майбутнє.

Так, наприклад, законодавець Естонської Республіки «систематизував каральні санкції в межах одного юридичного документу та уніфікував їх систему відповідно до правових традицій низки держав-членів Ради Європи» [3, 314; 4, 132], ототожнив злочини та адміністративні правопорушення, відновився взагалі від адміністративних стягнень як різновиду державно-правового примусу. Завдяки чому у науковому середовищі досвід Естонської Республіки розглядається як «надто радикальний» [15, 160; 4, 133], бо фактично нівелювалася різниця між адміністративною та кримінальною відповідальністю та «зовнішніми формами прояву реакції держави за вчинення різних протиправних діянь» [4, 133].

В аспекті запозичення європейського досвіду щодо запровадження кримінальних проступків, відмежування їх від злочинів, адміністративних правопорушень, модифікації системи заходів реагування держави на вчинення таких діянь, врахування такого досвіду повинно бути виваженим, без «калькувань» тих положень, які є неприйнятними для України, та такими, що істотно застаріли й не узгоджуються із потребами часу. Так, наприклад, у ФРН до 2002 року ситуація із врегулюванням адміністративно-деліктних відносин була потрібною до естонської, з прийняттям Закону «Про адміністративні правопорушення» вперше було виокремлено адміністративні правопорушення як «самостійний вид публічних правопорушень у німецькому праві» [14, 192; 15, 15-16], серед заходів реагування на їх вчинення передбачено т.зв. «безпосередньо адміністративні галузеві санкції – грошовий штраф, попередження або (попередження з одночасним стягненням грошового штрафу)» [14, 193; 15, 13]. В той же час визначення попередження та засади його застосування регламентовані фрагментарно, що обумовлює потребу врахування досвіду німецького законодавця у зазначеній сфері поряд із досвідом інших держав.

Отже, в аспекті удосконалення законодавчих засад попередження у вітчизняному законодавстві цілком доречним є порівняльно-правовий аналіз результатів законотворчості у зазначеній сфері відносин інших держав із виваженим врахуванням тих чи інших результатів такої законотворчості. Відповідне врахування має бути комплексним, стосовно досвіду різних держав із акцентом на прийнятність його для України, з поєднанням позитивних здобутків пострадянських та європейських держав, із намаганням кодифікувати засади використання ресурсу попередження в єдиному акті, дефініційною визначеністю попередження, його засад застосування, можливістю заміни іншим різновидом адміністративного стягнення, посиленням публічного елементу його змістовного наповнення. За таких умов цілком можливим є формування досконалого законодавчого підґрунтя для ефективного використання ресурсу попередження як виду адміністративного стягнення в сучасних умовах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Федоров І.О. Кодифікація адміністративного законодавства України: монографія / І.О. Федоров. – Запоріжжя: ТОВ «ВПО «Запоріжжя», 2006. – 144 с.
2. Хорошак Н.В. Адміністративні стягнення за законодавством України: монографія / Н.В. Хорошак. – К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2004. – 172 с.
3. Лук'янець Д.М. Адміністративно – деліктні відносини в Україні: теорія та практика правового регулювання: монографія / Д.М. Лук'янець. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. – 367 с.
4. Сківський І.О. Виправні роботи як вид адміністративного стягнення за законодавством України: теорія, досвід та практика застосування: монографія / Т.О. Коломоєць, І.О. Сківський. – К.: Істина, 2008. – 184 с.
5. Алімов К.О. Громадські роботи як вид адміністративного стягнення за законодавством України: монографія / К.О. Алімов, Т.О. Коломоєць. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2011. – 258 с.
6. Коломоєць Т.О. Адміністративний примус у публічному праві України: теорія, досвід та практика реалізації: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. д.ю.н.: спец. 12.00.07 «Теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Т.О. Коломоєць; Нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2005. – 43 с.
7. Піскун І.І. Адміністративно-правові засади встановлення і застосування адміністративного арешту, виправних та громадських робіт: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. к.ю.н.: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / І.І. Піскун; Нац. ун-т внутр. справ. – К., 2007. – 20 с.
8. Адміністративно-деліктне законодавство: Зарубіжний досвід та пропозиції реформування в Україні / авт. упоряд. О.А. Банчук. – К.: Книги для бізнесу, 2007. – 912 с.
9. Школик А.М. Можливості використання зарубіжної адміністративно – правової доктрини в українському адміністративно – деліктному праві / А.М. Школик // V міжнародна науково – теоретична конференція «Українське адміністративне право: сучасний стан і перспективи реформування»: тези виступів експертів Центру політико – правовий реформ. – Одеса, 2007. – С. 91-97.
10. Кодекс об административных правонарушениях Республики Молдова. – Кишинёв: S.C. «Lavilat SNFO», S.R.L., 2055. – 155 с.
11. Кодекс об административных правонарушениях Азербайджанской Республики от 11.07.2000 года // Сборник законодательных актов Азербайджанской Республики. – 2000. – № 8 (книга 1). – Ст. 584.
12. Комментарий к Кодексу Российской Федерации об административных правонарушениях (постатейных) с постатейными материалами. – 5-е издание, перераб. и дополн., авт. ком. и сост. В.С. Чижевский. – М.: Книжный мир, 2005. – 1152 с.

13. О внесении изменений и дополнений в Кодекс об административных правонарушениях Российской Федерации: Федеральный закон от 27.07.2010 года №239 – ФЗ // Собрание законов Российской Федерации. – 2010. – № 31. – Ст. 4208.
14. Кирин А.В. Административно-деликтное право: (теория и законодательные основы): монография / Кирин А.В. – М.: Норма: ИНФРА-М, 2012. – 464 с.
15. Гаврилова Л.В. Административно-деликтное законодательство Федеративной Республики Германии: становление, развитие и современное состояние: автореф. дисс. на соиск. науч. степени к.ю.н.: спец. 12.00.14 «Административное право; финансовое право; информационное право» / Л.В. Гаврилова; Тюменский государственный университет. – Тюмень, 2003. – 21 с.

УДК 347.12: 001.891.5

ПИТАННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В ПРАВОВІЙ ДОКТРИНІ: ГЕНЕЗА ТА СУЧАСНІ ПРІОРИТЕТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Лескіна І.Є., здобувач

Запорізький національний університет

У статті досліджено становлення поняття гендерної рівності у правовій доктрині, проаналізовано підходи та концепції визначення занащеного поняття, вироблені зарубіжними та українськими вченими, висвітлено сучасний стан наукових досліджень з гендерної тематики, запропоновано власну дефініцію поняття.

Ключові слова: гендер, стаття, підхід, концепція, принцип рівності, гендерна рівність.

Лескіна И.Е. ВОПРОСЫ ГЕНДЕРНОГО РАВЕНСТВА В ПРАВОВОЙ ДОКТРИНЕ: ГЕНЕЗИС И СОВРЕМЕННЫЕ ПРИОРИТЕТЫ ИССЛЕДОВАНИЯ / Запорожский национальный университет, Украина

В статье исследовано становление понятия гендерного равенства в правовой доктрине, проанализированы подходы и концепции определения указанного понятия, разработанные зарубежными и украинскими учеными, предложена авторская дефиниция понятия.

Ключевые слова: гендер, пол, подход, концепция, принцип равенства, гендерное равенство.

Leskina I.E. QUESTIONS OF GENDER EQUALITY IN LEGAL DOCTRINE: GENESIS AND MODERN RESEARCH PRIORITIES / Zaporizhzhya national university, Ukraine

The article examines the formation of the concept of gender equality in the legal doctrine, analyzes approaches and concepts of mentioned concept definition, developed by foreign and Ukrainian scientists. Thus, the author based on the analysis of philosophical views in interpersonal relations from antiquity and till XVIII century, found that the principle of hierarchical dependence of women from men remained as a fundamental principle that determines the order of society. Beginning with the middle of the XVIII century, the process of awareness of gender issues and the formation of concepts of gender extremely intensified in the second half of the XX century, resulting in moving of discussions on relations between men and women to the scientific plane, creating of special academic courses, the emergence of numerous gender theories. The paper presents the main theories of gender, namely the theory of social construction of gender, theory of interaction, gender based as a category of stratification, gender as a cultural symbol, gender as a system of power relations, gender as a social institution, the theory of the separation of gender and pseudo gender approach, i.e. gender identification with sex. The author analyzed the approaches to the definition of "gender", produced by social sciences, in particular sociology, political science, psychology. The article suggests its own conceptions. Thus, synthesized several gender theories can determine gender – as a socio-cultural structure that includes a set of socio-psychological characteristics of articles, as well as ways of interaction between sexes. Thus, in the broadest sense the concept of gender includes five sexes: male, female, heterosexual, homosexual and transsexual. However, in the narrow sense it is only male and female interaction. It should also be noted that the legal sciences generally use the concept in its narrow sense. The author found that the semantic content of the terms "gender" and "gender equality" used in the law, depends on the legal system belonging to a particular legal family in the world. The author noted that the number of common fundamental research on gender issues in the Ukrainian scientific space is insufficient. Priorities dissertation research today are straightforward and usually cover institutional issues in the field of gender (problems of international protection of women, crime among women, gender-based violence, services available to women workers ATS, etc.). The article presents an overview of the concepts of equality and the views of scholars on